

Metodika výpočtu splátek v oddlužení (od 1. 1. 2022)

Relevantní právní úprava

Označení právního předpisu	Předmět relevantní právní úpravy
zákon č. 99/1963 Sb. , občanský soudní řád	stanoví výpočet splátky a částku, která nesmí být sražena
nařízení vlády č. 595/2006 Sb. (<i>nařízení o nezabavitelných částkách</i>)	stanoví způsob výpočtu základní částky, která nesmí být sražena
zákon č. 117/1995 Sb. , o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 17/2022 Sb.	stanoví výši normativních nákladů odkazem na nařízení č. 507/2021 Sb.
nařízení vlády č. 507/2021 Sb.	stanoví částku normativních nákladů na bydlení
zákon č. 110/2006 Sb. , o životním a existenčním minimu	stanoví výši částky životního minima jednotlivce (<i>tato částka se při výpočtu základní částky nepoužije</i>)
nařízení vlády č. 61/2020 Sb. o zvýšení částek životního minima a existenčního minima	zvyšuje částku životního minima jednotlivce (<i>tato částka se použije při výpočtu základní částky</i>)

1. Úvod

Splátka pro oddlužení se kalkuluje v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci uspokojeny **přednostní pohledávky**.

Splátky pro oddlužení se **vypočítávají z čisté mzdy**. Do čisté mzdy se započítávají i čisté **odměny** za **vedlejší činnost**, kterou zaměstnanec vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. Do čisté mzdy se **nezapočítávají** částky poskytované na **náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem**, a to zejména při pracovních cestách.

Splátky pro oddlužení se v případě podnikajících fyzických osob od 1. 6. 2019 vypočítávají z **jedné dvanáctiny zjištěného zisku** dlužníka za poslední zdaňovací období (*resp. příslušného zlomku daného počtem měsíců, ve kterých dlužník vykonával podnikatelskou činnost*). Nelze-li určit tuto částku výše uvedeným postupem, určí se po vyjádření insolvenčního správce k očekávaným budoucím měsíčním příjmům dlužníka (*tj. z rozdílu dosavadních reálných příjmů a reálných výdajů*). Pokud ani tímto způsobem nelze určit výši splátky (*např. z důvodu, že dlužník začal podnikat až po zahájení oddlužení*), použije se částka odpovídající měsíční průměrné mzdě v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku (*tj. vyhlášená sdělením MPSV*). Meziroční nedoplatky nebo přeplatky takovýchto „zálohových“ měsíčních splátek řeší insolvenční soud průběžně po dobu trvání oddlužení.

2. Postup při výpočtu splátek při oddlužení

Od čisté mzdy odečteme tzv. **základní částku**. **Celková základní částka** se vypočítává **součtem** jednotlivých **nezabavitelných částek** (*na dlužníka a vyživované osoby / manžela*) a výsledek se **zaokrouhlí na celé koruny nahoru**.

Na **osobu dlužníka** vypočteme základní částku ve výši **tří čtvrtin** součtu částky **životního minima** a částky **normativních nákladů na bydlení** pro jednu osobu pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel (dále též „*normativní náklady na bydlení pro jednu osobu*“).

Životní minimum = 3 860 Kč

Normativní náklady na bydlení pro jednu osobu pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel = 7 935 Kč (*výše se mění každý rok*). **K určení výše částky 7 935 Kč vizte bod 4. této metodiky.**

$$\frac{3}{4} \times (3\,860 \text{ Kč} + 7\,935 \text{ Kč}) = \mathbf{8\,846,25 \text{ Kč}}$$

Na **každou vyživovanou osobu a manžela** vypočteme základní částku ve výši jedné třetiny nezabavitelné částky.

$$\frac{1}{3} \times \mathbf{8\,846,25 \text{ Kč}} = \mathbf{2\,948,75 \text{ Kč}}$$

Ze zbývajících částí čisté mzdy (*tj. zbytku po odečtení základní částky*) pak lze bez omezení srazit vše nad **dvojnásobek součtu životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu** (*tj. aktuálně nad částku 23 590 Kč*).

Zbývajících částka se po **odečtení základní částky** (*krok 2*) a **postižené části čisté mzdy** nad hranicí, kdy se srážka provádí bez omezení (*krok 3*), **zaokrouhlí dolů** na částku **dělitelnou třemi** a rozdělí se na **třetiny**. Pro splátky při oddlužení (*jako pro přednostní pohledávky v exekuci*) lze srazit **dvě třetiny**.

3. Příklad výpočtu splátky v oddlužení

(*krok 1*) Vypočítáváme výši srážky dlužníka v oddlužení s **jednou vyživovací povinností**, který má čistý měsíční příjem ve výši **40 000 Kč**.

(*krok 2*) Nejprve z částky 40 000 Kč odečteme **základní částku na dlužníka** (*tj. 8 846,25 Kč*) a **třetinu této částky na vyživovanou osobu** (*2 948,75 Kč*), přičemž výslednou částku **zaokrouhlíme na celé koruny nahoru**. Základní částka tudíž činí:

$$8\,846,25 + 2\,948,75 = \mathbf{11\,795 \text{ Kč (určeno dlužníku)}}$$

(*krok 3*) Ze zbývajících částí mzdy ve výši 28 205 Kč (*tj. 40 000 Kč – 11 795 Kč*) se srazí **vše nad výši 23 590 Kč** (*tj. nad dvojnásobek součtu životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu*). Nad touto hranicí se tedy ve prospěch věřitelů srazí:

$$28\,205 - 23\,590 = \mathbf{4\,615 \text{ Kč (určeno věřitelům)}}$$

Nedosažuje-li zbývajících část mzdy **ani výše 23 590 Kč**, nesráží se **v tomto kroku nic**.

(krok 4) Zbývající částka se zaokrouhlí dolů na částku dělitelnou třemi (tj. na 23 589 Kč) a rozdělí se na třetiny (třetina zde činí 7 863 Kč). **Jedna třetina připadá dlužníku, dvě třetiny věřitelům.** Následně tedy proběhne poslední, poměrné srážení:

2 x 7 863 = **15 726 Kč (určeno věřitelům),**

1 x 7 863 = **7 863 Kč (určeno dlužníku),**

zbývající část vzniklá zaokrouhlením **1 Kč (určeno dlužníku).**

Ve výsledku činí **měsíční srážka 20 341 Kč** a dlužníku je **ponecháno 19 659 Kč.**

4. Odůvodnění částky normativních nákladů na bydlení (tj. 7 935 Kč)

Podle § 1 odst. 1 nařízení č. 595/2006 Sb. (známo pod názvem „**nařízení o nezabavitelných částkách**“) platí, že „**Základní částka, která nesmí být podle § 278 občanského soudního řádu sražena povinnému z měsíční mzdy, je rovna úhrnu tří čtvrtin součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu podle zvláštního právního předpisu (dále jen "nezabavitelná částka") na osobu povinného, a jedné třetiny nezabavitelné částky na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné. Částka normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu se stanoví pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel.**“

Normativní náklady na bydlení v bytech užívaných na základě **nájemní smlouvy** jsou upraveny v § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, přičemž částky normativních nákladů na bydlení stanoví k 1. lednu **vláda nařízením** [vizte § 28 písm. c) zákona o státní sociální podpoře]. Pro rok 2022 byly částky normativních nákladů na bydlení stanoveny **nařízením vlády č. 507/2021 Sb.**, a v souladu s tímto se pro byty užívané na základě nájemní smlouvy jednou osobou v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel rovnají částce **6 815 Kč.**

Zákonem č. 17/2022 Sb., byl zákon o státní sociální podpoře novelizován tak, že za § 26 tohoto zákona byl **vložen nový § 26a**, kterým se stanovuje **úprava navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022.** Podle tohoto ustanovení se částka měsíčních normativních nákladů na bydlení pro období od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022 stanovená nařízením vlády vydaným podle § 28 zákona o státní sociální podpoře pro rok 2022 **navyšuje pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši o částku 1 120 Kč (jde-li o bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy jednou osobou).** Jinými slovy částka měsíčních normativních nákladů na bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy jednou osobou v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel podle § 26 zákona o státní sociální podpoře a nařízení vlády č. 507/2021 Sb. (tj. částka 6 815 Kč) má být podle zákona č. 17/2022 Sb. **navýšena o 1 120 Kč.**

Ačkoli ustanovení § 26a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře uvádí, že částky měsíčních normativních nákladů na bydlení se navyšují „**pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši**“, je předně potřeba přihlídnout k tomu, že § 26a zákona o státní sociální podpoře je zařazen do části třetí hlavy třetí tohoto zákona, která **upravuje příspěvek na bydlení.**

Částky normativních nákladů na bydlení byly historicky (každoročně) stanoveny nařízením vlády, jehož název zněl „**nařízení vlády, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 20XX**“. Ostatně i návětí § 26 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, výslovně uvádí, že „**Normativní náklady na bydlení činí pro bydlení v bytech užívaných na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy [...]**“, zatímco § 26a odst. 2 písm. a) tohoto zákona stanoví, že „**Částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 činí pro bydlení v bytech užívaných na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy [...]**“.

Stran výše uvedeného není proto určující, že zákon o státní sociální podpoře po novelizaci provedené zákonem č. 17/2022 Sb. v § 26a odst. 1 uvádí, že částky měsíčních normativních nákladů na bydlení se navyšují „**pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení**“. Tomu nasvědčuje i důvodová zpráva k zákonu č. 17/2022 Sb., podle níž se **k částce normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 připočte stanovená částka**, která vychází z průměrného zvýšení cen energií v roce 2022.

Navýšení podle zákona č. 17/2022 Sb. pak **nelze** považovat za **samostatnou** částku, ale **částku zvyšující původní částku normativních nákladů na bydlení**. To lze ostatně dovést (*kromě výše uvedeného*) i z textace vět § 26 odst. 1 písm. a) a § 26a odst. 2 písm. a) zákona o státní sociální podpoře (*vizte výše*), neboť z jejich znění **nevyplyvá žádné omezení jejich účelu** (*tedy aby se částky navýšení normativních nákladů na bydlení vztahovaly pouze pro výpočet příspěvku na bydlení*). Tento závěr pak žádným způsobem **neovlivňuje** existence **poznámky pod čarou** obsažené v § 1 odst. 1 nařízení o nezabavitelných částkách odkazující pro účely výše normativních nákladů na bydlení na § 26 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, když tuto je potřeba (*v souladu s čl. 47 odst. 1 Legislativních pravidel vlády*) označit pouze za **informativní a nezávazný odkaz**, který adresátům právních norem toliko **usnadňuje orientaci v právním řádu**.

Stanoví-li tudíž nařízení o nezabavitelných částkách, že nezabavitelná částka vychází z „**částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu podle zvláštního právního předpisu**“ je potřeba pro období **od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022** pod normativními náklady na bydlení pro účely **výpočtu splátek v oddlužení** rozumět částku normativních nákladů na bydlení navýšenou podle zákona č. 17/2022 Sb., tj. **částku 7 935 Kč (6 815 Kč + 1 120 Kč)**.

Upozornění

Informace obsažené v této metodice vyjadřují **právní názor odboru insolvenčního a soudních znalců Ministerstva spravedlnosti**. Názory obsažené v této metodice **nejsou právně závazné**; **soudy, jiné orgány veřejné moci a ministr spravedlnosti** coby orgán rozhodující ve vybraných řízeních ve druhém stupni mohou zaujmout **jiný názor**. Ministerstvo spravedlnosti zdůrazňuje, že touto metodikou **není nijak dotčena dohlédací činnost insolvenčního soudu** v konkrétním insolvenčním řízení, když pouze soud má pravomoc **autoritativně rozhodovat** o právech a povinnostech osob v **konkrétním insolvenčním řízení**.